

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

De IV. Obligatione, §. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

vacari Obligationi non potest, intercidit hoc ipso illa Obligatio, & eâ intercidente exsurgit alia, una autem atque alia Obligatio perinde gratæ sunt ei, qui tantum Obligationem quærit. Hæc N. 3.

Difficultas mota contra tertiam Obligationem ex illo Ethico, *ubi nihil valet &c.* Videmur enim etiam in corporis refectio-
ne nihil valere. Responsum non satis esse in isto Ethico, *ubi nihil valet &c. Deo in-
super assentiendum & cooperandum*, ubi id ipse iussit. Hæc N. 4.

§. 7. Quarta Obligatio.

Quarta Obligatio proximè fundatur in Tertia : Hæc jubet me artem aliquam addiscere, vitæ conditionem & institutum aliquod amplecti, ac postquam amplexus sum, instituto illi ac muneri diligenter vacare : & , nec id oblatâ quavis mutandi
ansâ

¶ *Nec id nec tamen.* J Duo hæc contra-
tia maxime cavenda sunt, scilicet ut nec abiciamus teme-
rè institutum vitæ semel susceptum, nec etiam ni-
mis pertinaciter ei adhareamus; solent enim esse in-
opes & omnium rerum egeni, qui regulam hanc non
bene servant, præsertim illi, qui contra superiorem
partem peccant, seu qui institutum vitæ facile mu-
tant: quos & tristitia ingens, quæ ex insolentia re-
rum nasci solet, consequitur. Hinc sæpe fit, ut ho-
mines

ansâ respuere, nec tamen si malè elegerim, quasi conditionem vitæ & vitam ipsam promiscuas habeam, mordicus retinere: Nisi enim hæc servavero, quo vescar, quo ve aëris injurias à me abarceam (quod secundæ Obligationis caput est) non suppetet.

2. Ea verò vitæ conditio captanda est, quæ ad corpus factum tectum conservandum sufficiat; Aliquid hîc ultra, quod voluptati vel pompæ sit, quærere, est se quærere, onus Ætnâ gravius, quod tam feliciter abjecerat & perdiderat Humilitas: Tantum igitur sit conditionis, quantum ad victum: & tantum victus, quantum ad vitam sufficit: vitæ denique tantum, quantum Deus dederit: ² Atque ita semper cavendum, ne qua superior contignatio,

mines multis doctrinis exculti & ingeniosi, inopes sint & miseri, tristes, afflicti: cum enim habeant intelligentiam agilem & versatilem, quâ multis, variisque rebus sufficere possunt: facile eos tædium capit præsentis conditionis, & spes futuræ; sed obfirmandus contra animus est, & in certâ conditione, quam Deus dedit, acquiescendum, ponendumque ob oculos illud Belgicum nostrum adagium: Duodecim artes, tredecim damna, *twaelf ambachten / dertien ongelucken*. Expediit enim ferè pertinacem hic esse, & mordicus tenere suam conditionem, quam de unâ in aliam nimis leviter errare.

² Atque ita semper cavendum.] In his omnibus Obligationibus justitiâ aliqua perspicitur, quæ & ab
co,

tio, inferiore latior ampliorque vitium faciat, desciscat, dissolvatur, atque inferiores etiam usque ad ipsum Virtutis fundamentum contignationes, in eandem secum ruinam trahat.

3. Enim vero non tantum provincia, quæ mihi sufficiat, sed & cui ego sufficiam ac par sim, eligenda est: nec committere debeo, ut incuriâ ac temeritate meâ, velut tempestate ad quamcumque vitæ conditionem delatus, in illâ tanquam in scopulo

eo quod nimis, & ab eo, quod minus est, summo per se sibi caver: quia igitur vivendum est propter legem Dei, hinc debemus velle vivere quantum Deus iussit, non plus (ut illi qui peccant contra primam Obligationem, & Deo vocante nolunt redire) non minus (ut illi, qui peccant contra secundam Obligationem, & se ipsos interimendo quantum est ex parte sua, ante veniunt, quam vocentur) sic etiam quia edendum est ut vivatur, Justitia iterum occurrit, & jubet non plus non minus edere, quam ad vivendum sufficiat: item quia conditio quærenda est, ut edatur, Justitia jubet nec majorem, nec minorem conditionem, quam ad id requiratur, affectare. Qui plus hic minusve facit, pro libidine suâ facit, nam plus illud atque minus extra Obligationem recidit, adeoque spectat ad libidinem agentis seu obligati, qui plus minusve facit, quia placet, non vero quia lex jubet.

3 Non tantum provincia, quæ mihi sufficiat, sed & cui ego sufficiam ac par sim, eligenda est.] Altera pars justitiæ in his Obligationibus servandæ hic aperitur: nam Num. 2, nequid nimis; hoc Num. 3, nequid minus.

pulo adhærescam : + Corpore bene robusto , ingenio obtuso , animo debili sum ? Inter fabros & bajulos merebo : Corpore ac ingenio debilis , animo festivus & hilaris , cauponem agam. Corpore ac animo imbecillus , ingenio aliquid valens , fartor ero vel ludi magister : Mens sublimis est & perspicax ? Philosophabor , & alios ad sapientiam ac virtutem institutam : Ad hæc animus magnus , constans , inconcussus est ? Conferam me ad capeffendam Rempublicam. Nullam ex his provinciis præ alia suspiciam : illa mihi speciosissima videbitur , quam ductu Rationis occupabo , aut quomodocumque Deus dabit : omnes nervos intendam , ut illam exornem.

4. Et sedulò quidem hæc omnia tractabo ;⁵ sed securè : memor me omnia agere
ac

+ Corpore bene robusto.] In seligenda vitæ conditione observanda sunt potissimum robur corporis, ingenium & animus : Ex his enim judicandum est, cui conditioni maxime conveniamus, ut patet exemplis, quæ hic subjiciuntur.

5 Sed securè.] Sollicitudo maximè solet intervenire in hanc Obligationem, maxime enim solliciti sunt homines in comparandis illis mediis, quæ victum suppeditant, (quæ media huic Obligationi omnia subjiciuntur, quæ & vitæ genus deligendum & in eo laborandum diligenter præcipit) Alioqui etiam sollicitudo circa alias Obligationes versatur, sed per accidens fere, veluti dum solliciti sunt migraturi hinc, tum

ac non agere, non quo mihi studeam,
 6 sed quo Deo paream: Repulsam passus
 sum? & officium, quod sola ratione per-
 motus ambibam, competitori meo cessit?
 quid tum? Deus iussit petere; non iussit

impe-
 tum pro suis, quos hic relinquunt, tum pro se, quos
 exuto corpore superfuturos sciunt, & quantum est
 ex rei natura meritas, pœnas duros, re hic non be-
 nê gestâ, intelligunt. Sollicitudo autem circa secun-
 dam Obligationem propriè nulla est, nam illa finis
 est, quem sibi homines præstituerent solent, jam autem
 circa finem propriè nulla sollicitudo, sed circa media
 dumtaxat, quæ ad finem adhibentur: circa tertiam
 Obligationem pertinet) sed ut habeamus, & superat
 unde edamus (quod propriè ad hanc quartam Obli-
 gationem spectat.) Nota etiam duplicem esse solli-
 citudinem, nempe sollicitudinem-*ut*, & sollicitudi-
 nem-*ne*: sollicitudo-*ut* ea est, qua solliciti sumus *ut*
 aliquid per media consequamur (talis est sollicitudo,
 quæ versatur circa hanc Obligationem, ut nempe
 suppetat unde vivamus.) Sollicitudo-*ne* ea est, quæ
 versatur circa primam Obligationem, dum solliciti
 sumus *ne* & nostri nobis hinc discedentibus, male
 habeant, & nos ipsi alio appellentes vapulemus, ut
 meriti sumus.

6 Sed quo Deo paream.] Hoc elidit omnem solli-
 citudinem, impossibile enim est, & tamen sollicitus
 sum: (intellige hoc quantum ad animi sententiam at-
 tinet, nam quantum ad Passiones, solliciti etiam
 tum esse possumus. Vide pag. 115. sub initium)
 quia cum Obligationi alicui Divinæ vacare non pos-
 sumus, nihil mali est, non nocet, non refert hoc quic-
 quam; tantum inde sequitur, quod illâ Obligatione
 expirante, vocandum sit alii Obligationi, cui æquè
 honestè & probe vacatur, quam præcedenti vaca-
 tum fuerat.

impetrare; Deo autem obedire volebam, cum ambire volebam; aliud nihil volebam: Provincia quidem obtigit mihi, quam petebam? sed actionem in ea administranda ac sententiæ meæ non perveniunt ad illum exitum, qui mihi propositus erat? quid refert? Deus exitum non injunxit mihi, sed propositum: hoc voluit juris mei esse; illum tam obligationi meæ subtrahit, quam potestati. Si ergo Deo parere vis, & (ut debes) hoc unum vis: quid est, anime mi, quod angaris?

Argumentum.

§. 7. De Quarta Obligatione.

Hæc obligatio hæc quatuor complectitur. 1. Electionem conditionis vitæ. 2. Vacationem in ista conditione. 3. Constantiam in istâ conditione. 4. Mutationem istius conditionis. Quantum ad electionem. Justitia servanda est, ut non major minorve conditio captetur, quam ad victum satis est (tota enim ratio hujus Obligationis pendet ab Obligatione tertiâ) atque hæc est prior pars justitiæ, quæ consistit in quadratione conditionis cum tertiâ Obligatione: altera pars consistit

ſiſtit in quadrarione conditionis cum perſonâ conditionem captante: ut & ingenio, & animo & corpori conveniens conditio eligatur.

Quantum ad vacationem, qua vacare vocationi noſtræ debemus, ea fere rejecta eſt in Obligationem quintam.

Quantum ad constantiam & mutationem: breve monitum, ut mutetur quantum fieri poteſt minime.

Appendix de vitanda ſollicitudine, quæ præſertim in eligenda conditione intervenit: lex enim propoſito contenta eſt: qui legem ſolam quærit, non eſt, cur anxius ſit: cum propoſitum ſemper ſit ad manum, nunquam longè quærendum.

§. 8. Quinta Obligatio.

Quinta Obligatio, quartæ inædificatur proximè: Illa præcipit, multa facere, multa pati, ut aut inſtitutum ſemel vitæ curſum, perpetuò & æquabiliter ſervem, aut mutem etiam aliquando, & iter, ſi opus eſt, aliò deflectam. Somno temperandum, abſtinendum luſu, ſudandum & algendum, exantlandi labores, devoranda tædia, antequam in arte vel disciplina

i Quinta Obligatio nihil habet obſcuri.